

Prehistorische Klimaatveranderingen

**De aarde als systeem en
de broeikaswereld van het verleden**

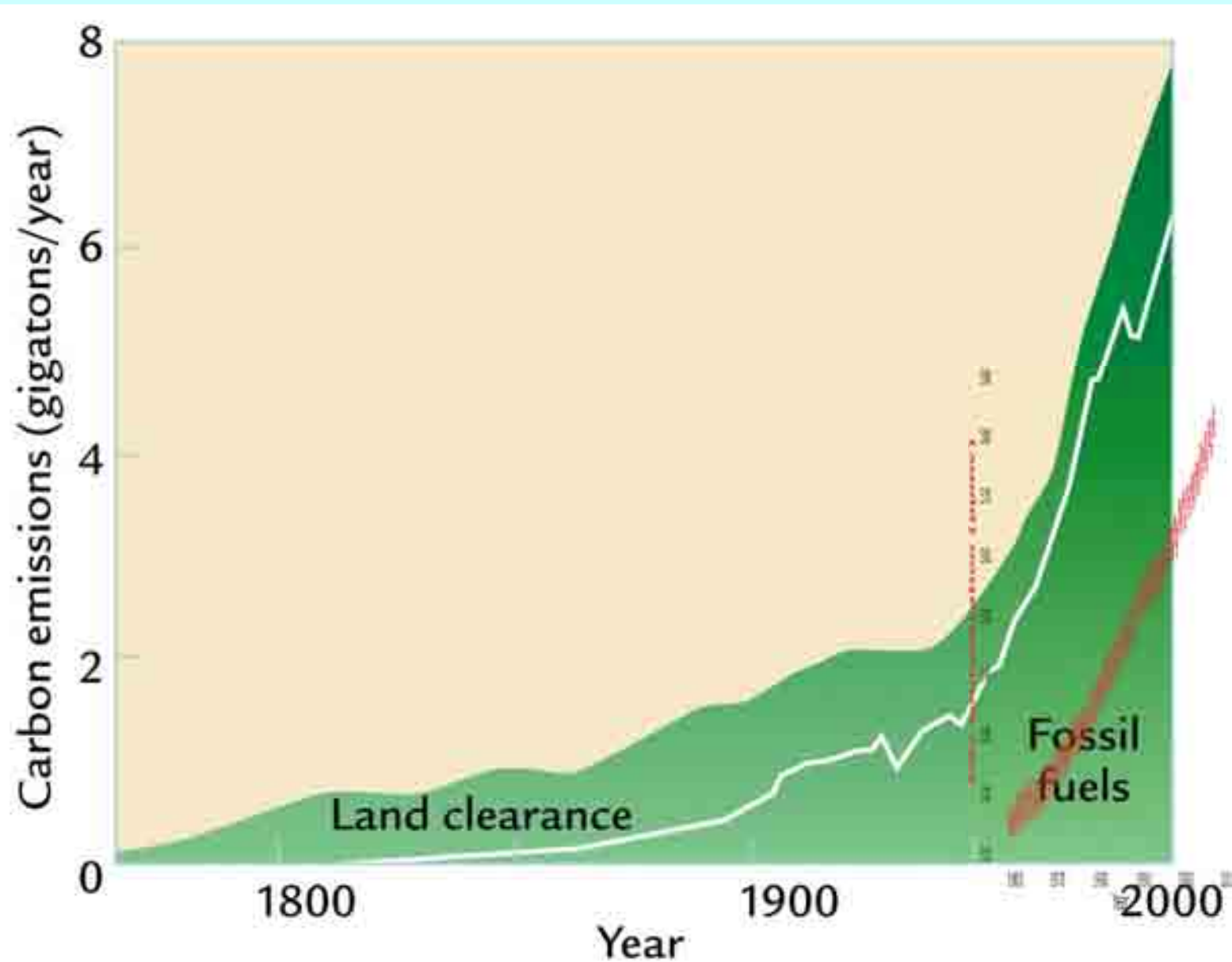
Appy Sluijs

*Departement Aardwetenschappen, Faculteit Geowetenschappen,
Universiteit Utrecht*

Inhoud

- Koolstofcyclus
- De “Fossiele Broeikaswereld”
- Hitterecord van 56 miljoen jaar geleden

Menselijke CO₂ uitstoot

Lot van menselijke CO₂ uitstoot (2000-2007)

1.4 Pg C/jaar

+

7.7 Pg C/jaar

Atmosphere

45%

Land

29%

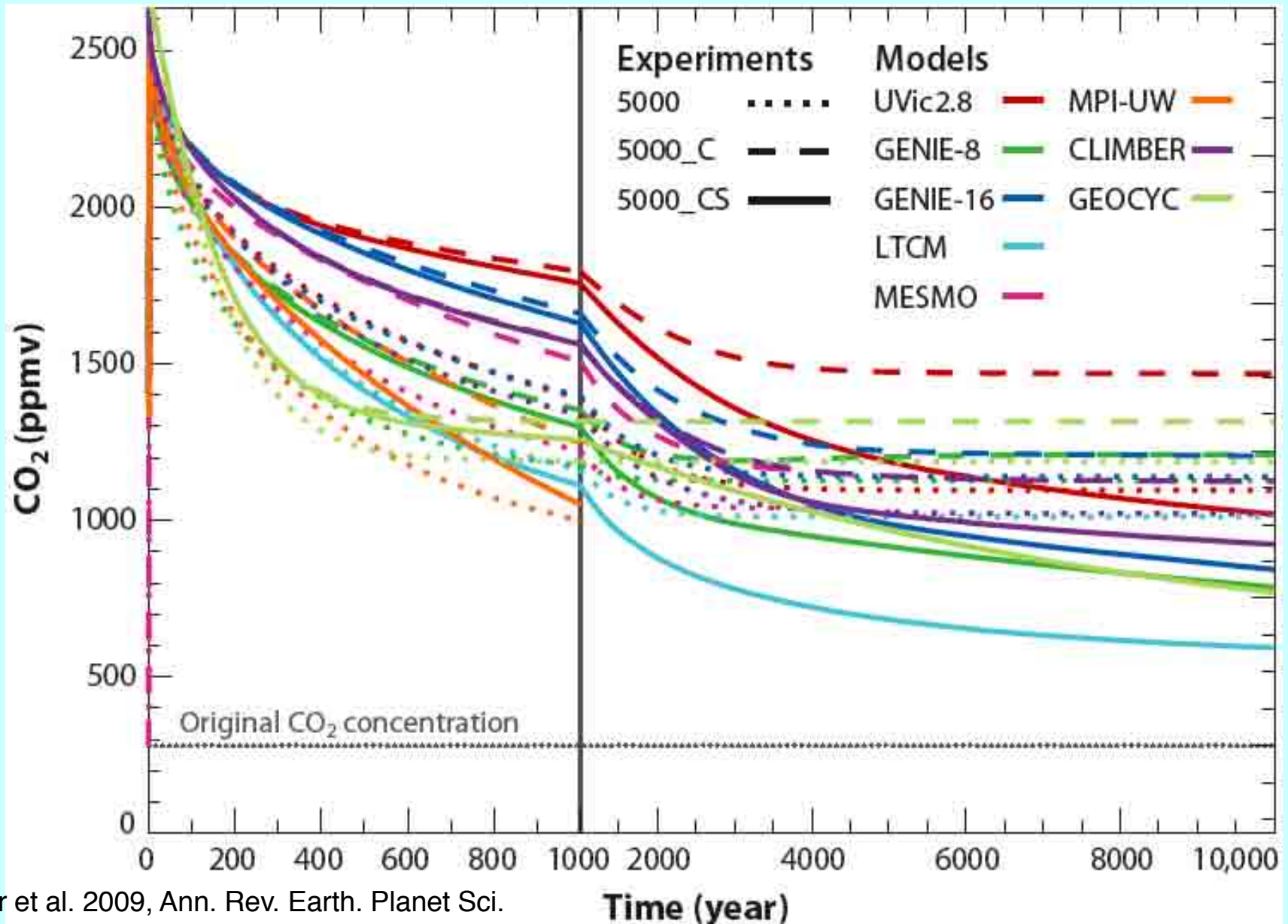
Oceans

26%

Le Quéré et al. (2009)

CO₂ concentratie in de toekomst

Basale vragen:

1. Was de concentratie CO₂ ooit hoog in het verleden?
2. Hoe was het klimaat toen en hoe werkte het?
3. Welke processen zorgen voor daling van de CO₂ concentratie?

Basale vragen:

1. Was de concentratie CO₂ ooit hoog in het verleden?
2. Hoe was het klimaat toen en hoe werkte het?
3. Welke processen zorgen voor daling van de CO₂ concentratie?

Paleoklimatologie:

De studie van klimaat en klimaatverandering in het verleden

Paleoklimatologie

Methode: bestuderen van sedimenten

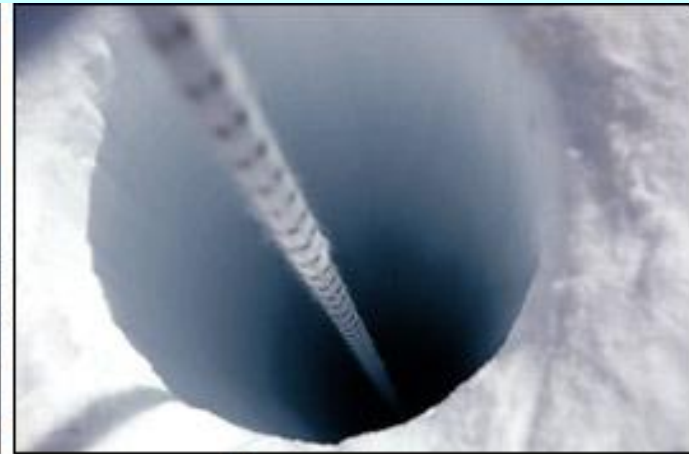

'Mountain', Sigurdur Gudmundsson

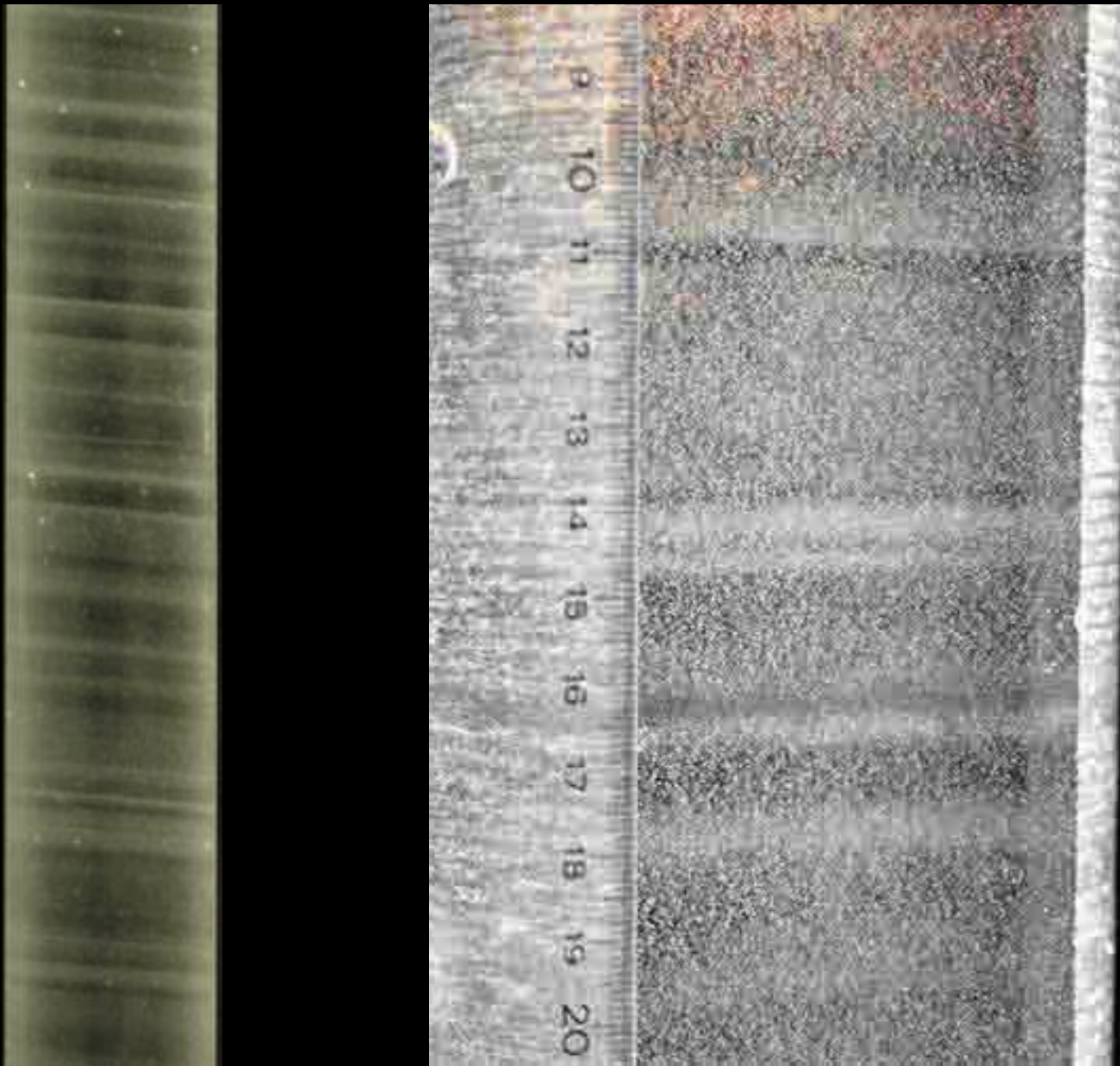
Prof. Dr. Werner von Boring

Ijskappen (Groenland, Antarctica)

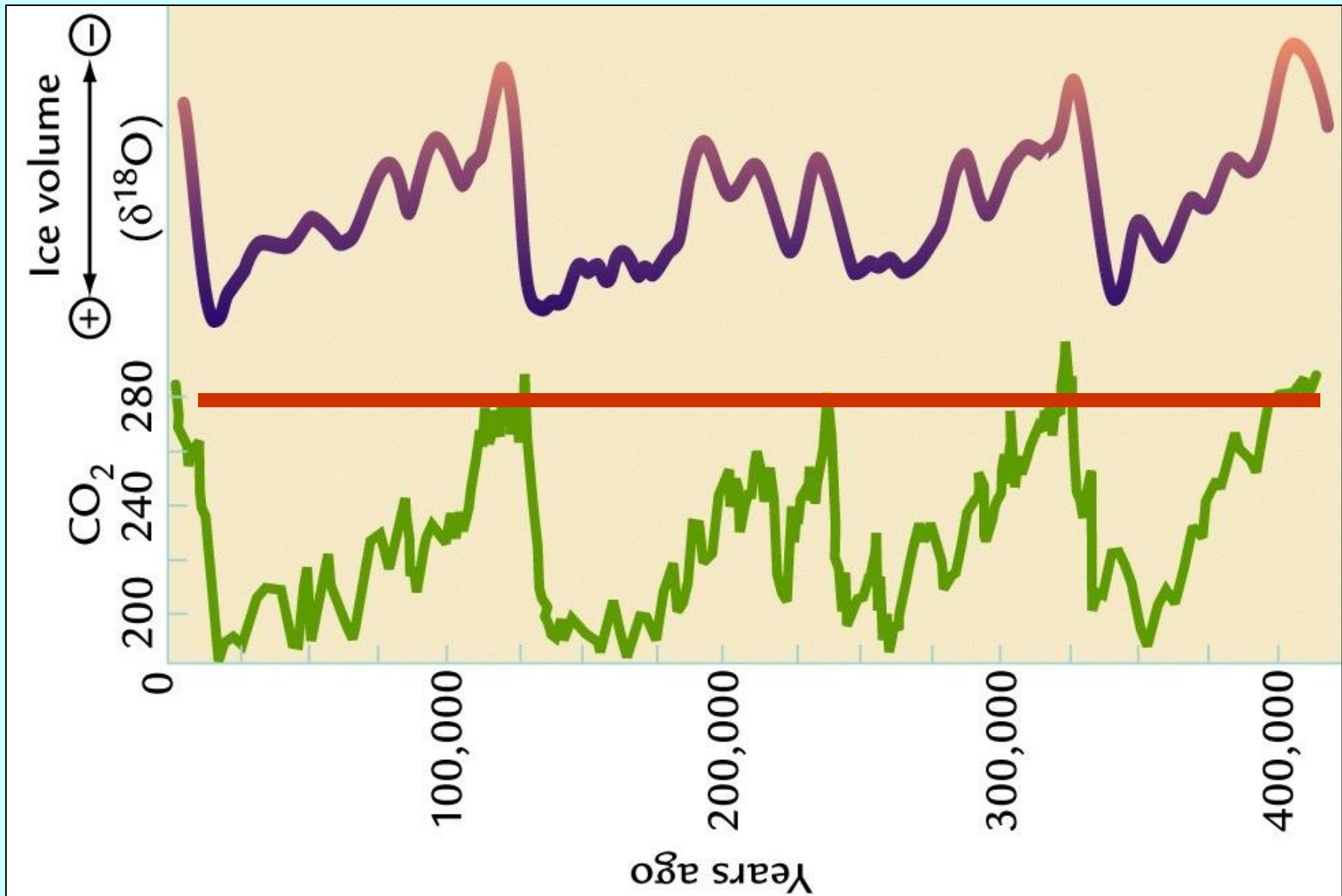
Ijskappen (bijvoorbeeld, Antarctica)

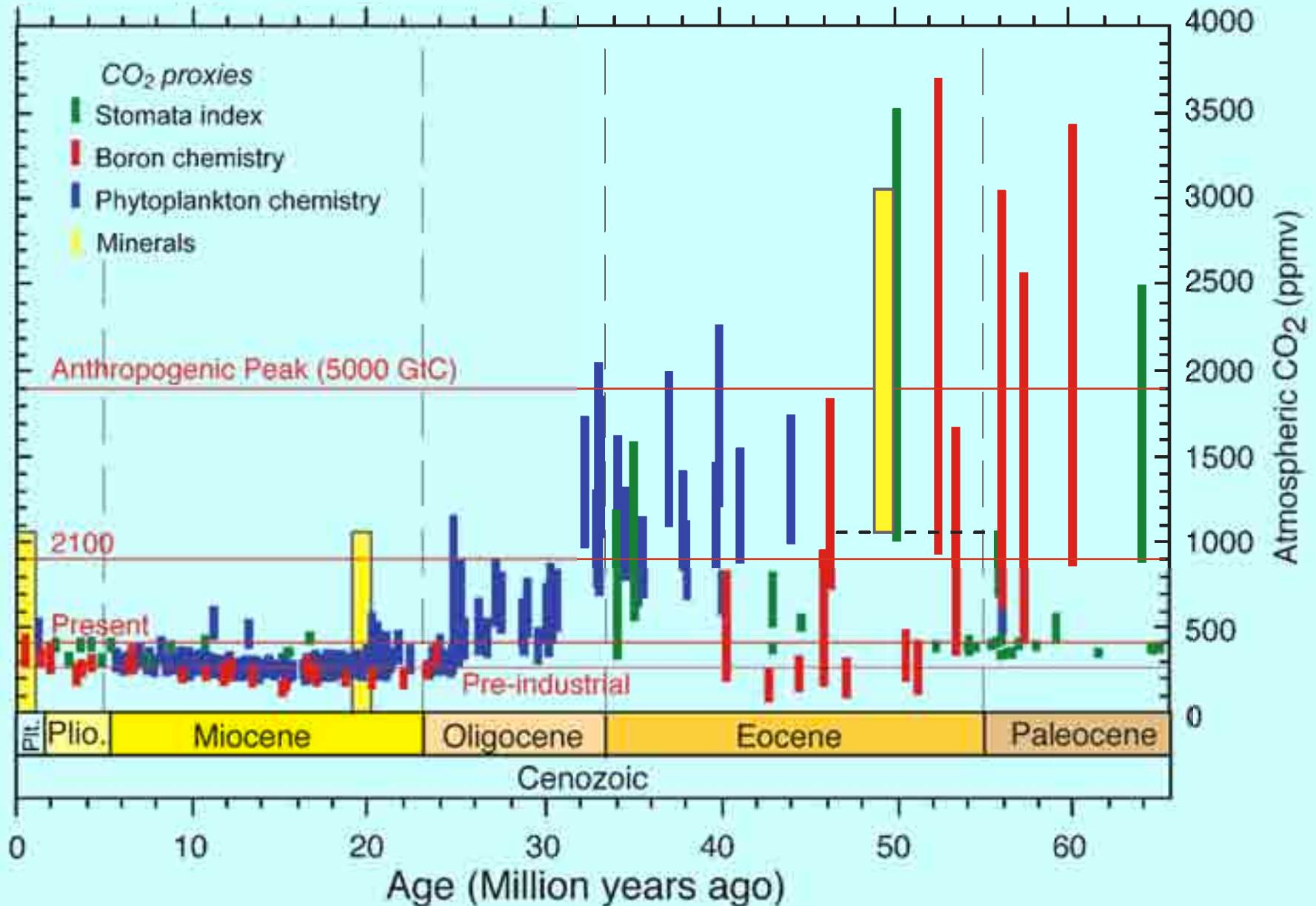
CO₂ door de eeuwen heen

CO₂ concentratie door de ijstijden

CO₂ concentratie over miljoenen jaren

Vraag: Waarom was CO₂ dan zo hoog?

De Koolstofkringloop bepaalt hoeveel koolstof (C) zich op welke plaats op aarde bevindt.

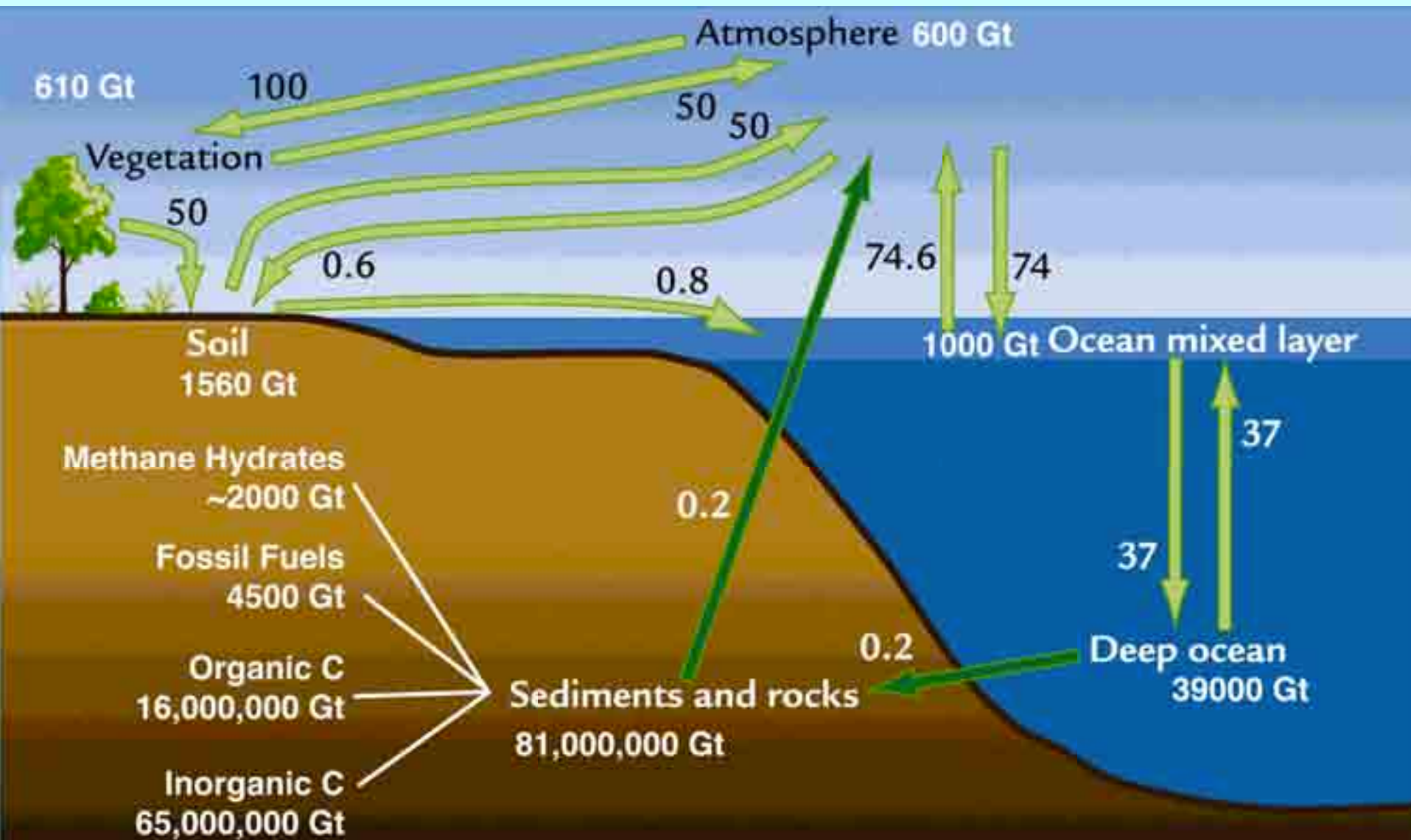
Inleiding:

Prof. Dr. Werner von Boring

Marc Cornelissen

De Koolstofkringloop

De Lange Koolstofkringloop:

Opslag van C; langere tijdschalen

Als koolstofhoudend materiaal sneller ophoopt
dan het in het ecosysteem wordt afgebroken:
opslag in sedimenten

De Lange Koolstofkringloop:

Opslag van C; langere tijdschalen

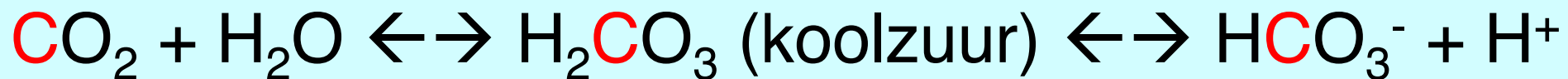
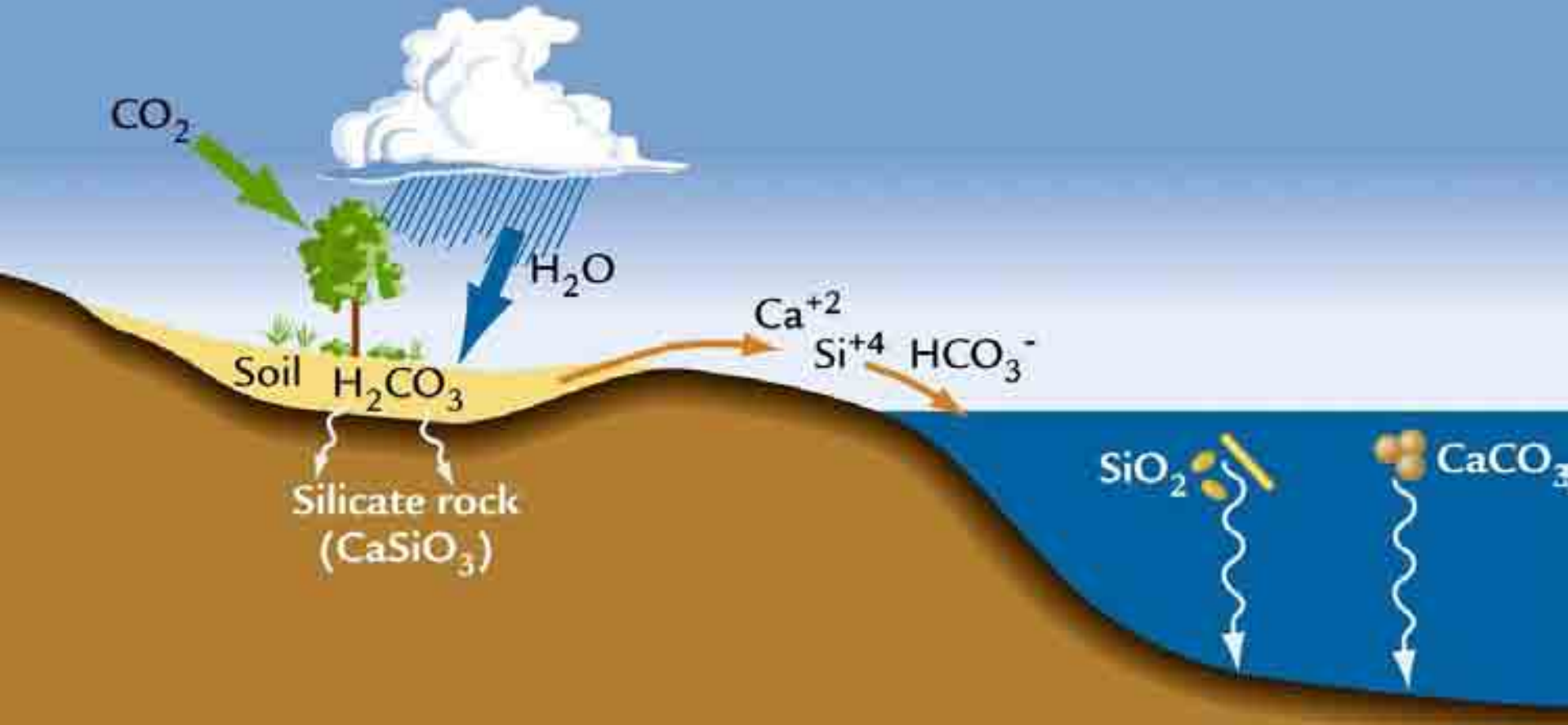
Als koolstofhoudend materiaal sneller ophoopt dan het in het ecosysteem wordt afgebroken:
opslag in sedimenten

CO_2

$\text{CO}_2 \rightarrow \text{C}_x\text{H}_y$

De Lange Koolstofkringloop: Verwering is een CO₂ verwijderaar (sink)

De Lange Koolstofkringloop: Productie van kalk in de oceanen

Calciumcarbonaat
 $\text{HCO}_3^- \rightarrow \text{CaCO}_3$

De Lange Koolstofkringloop: Opslag van C; langere tijdschalen

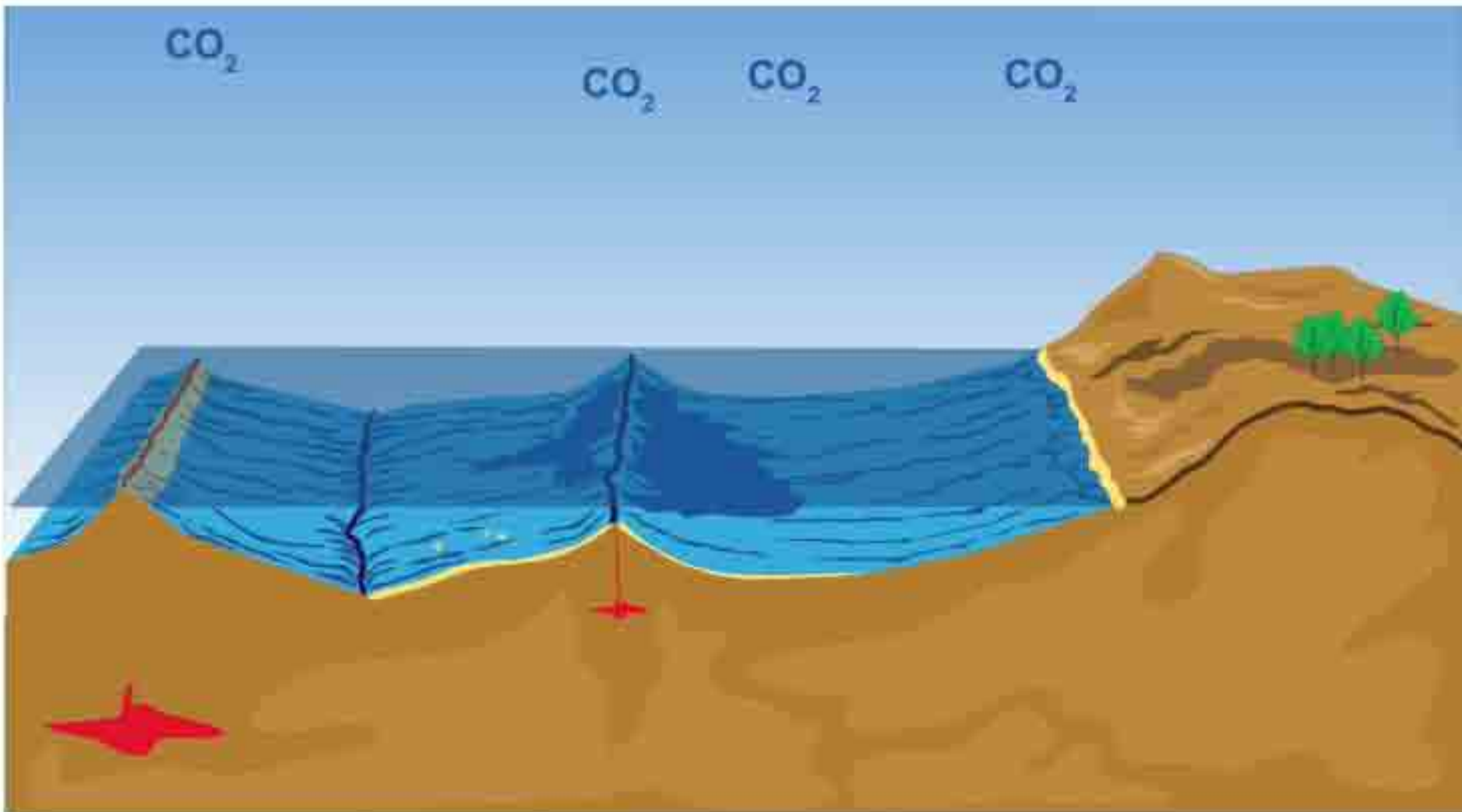
Etretat

Kalk

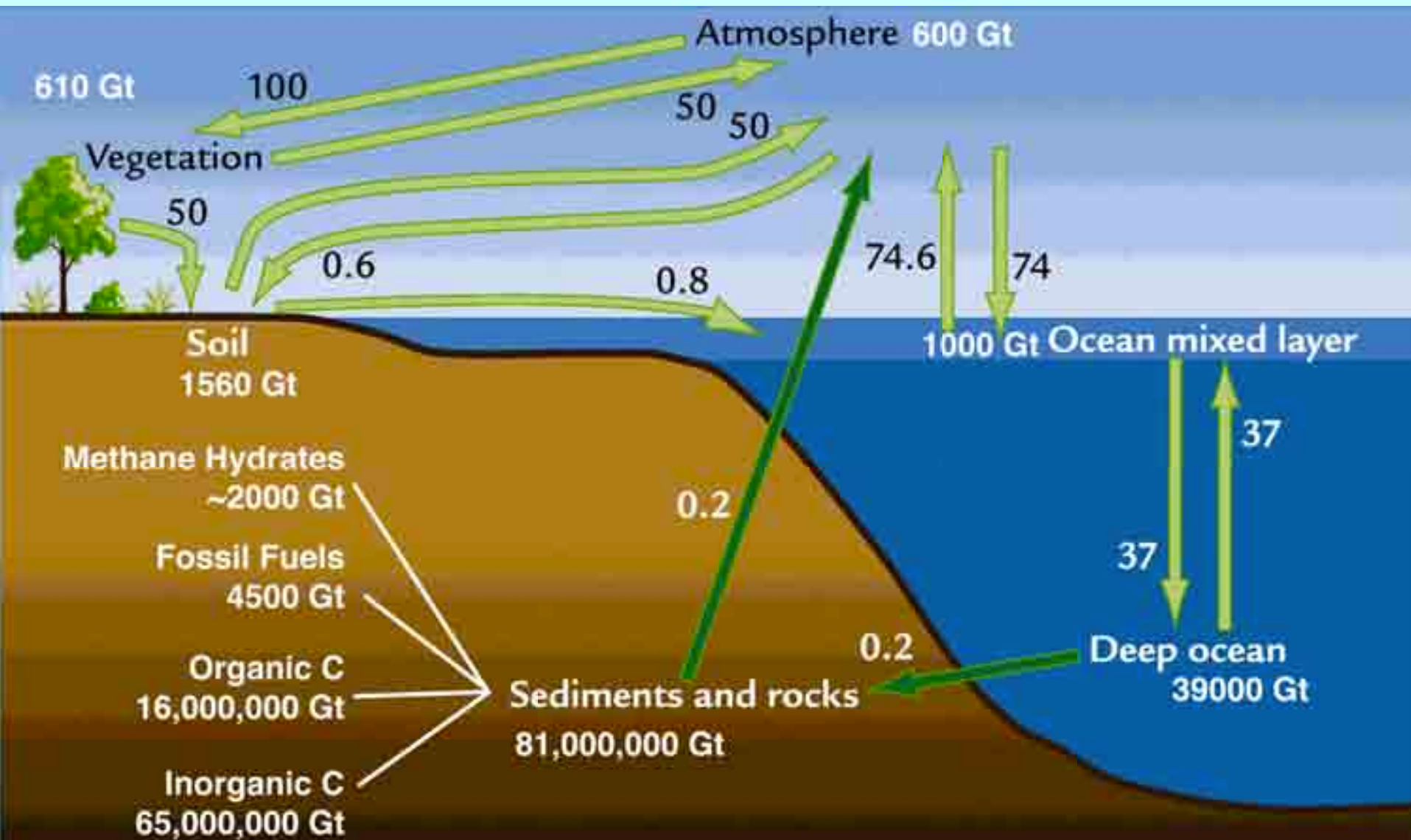
Calciumcarbonaat

(CaCO₃)

De Lange Koolstofkringloop: Gesloten Cyclus

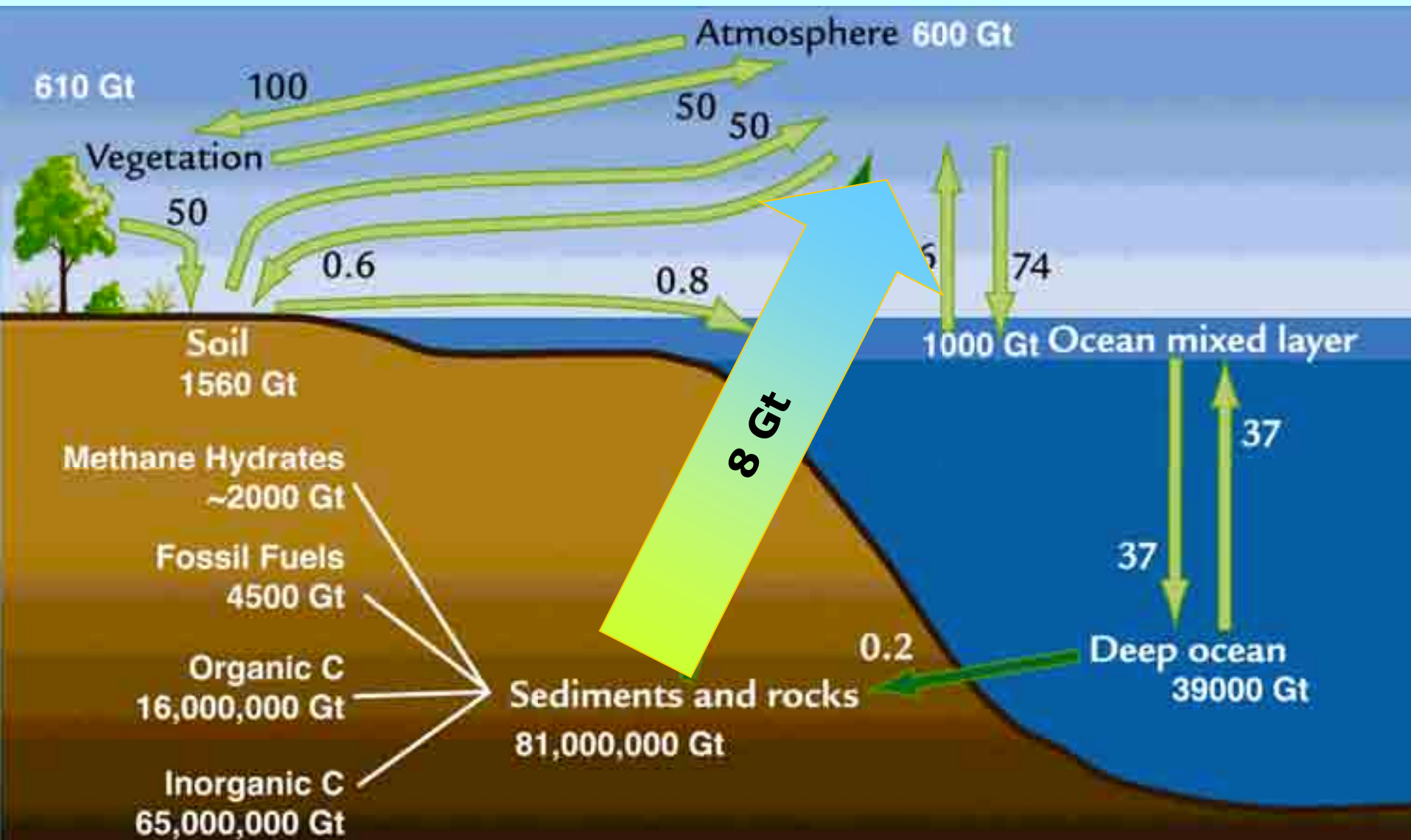

De Lange Koolstofkringloop

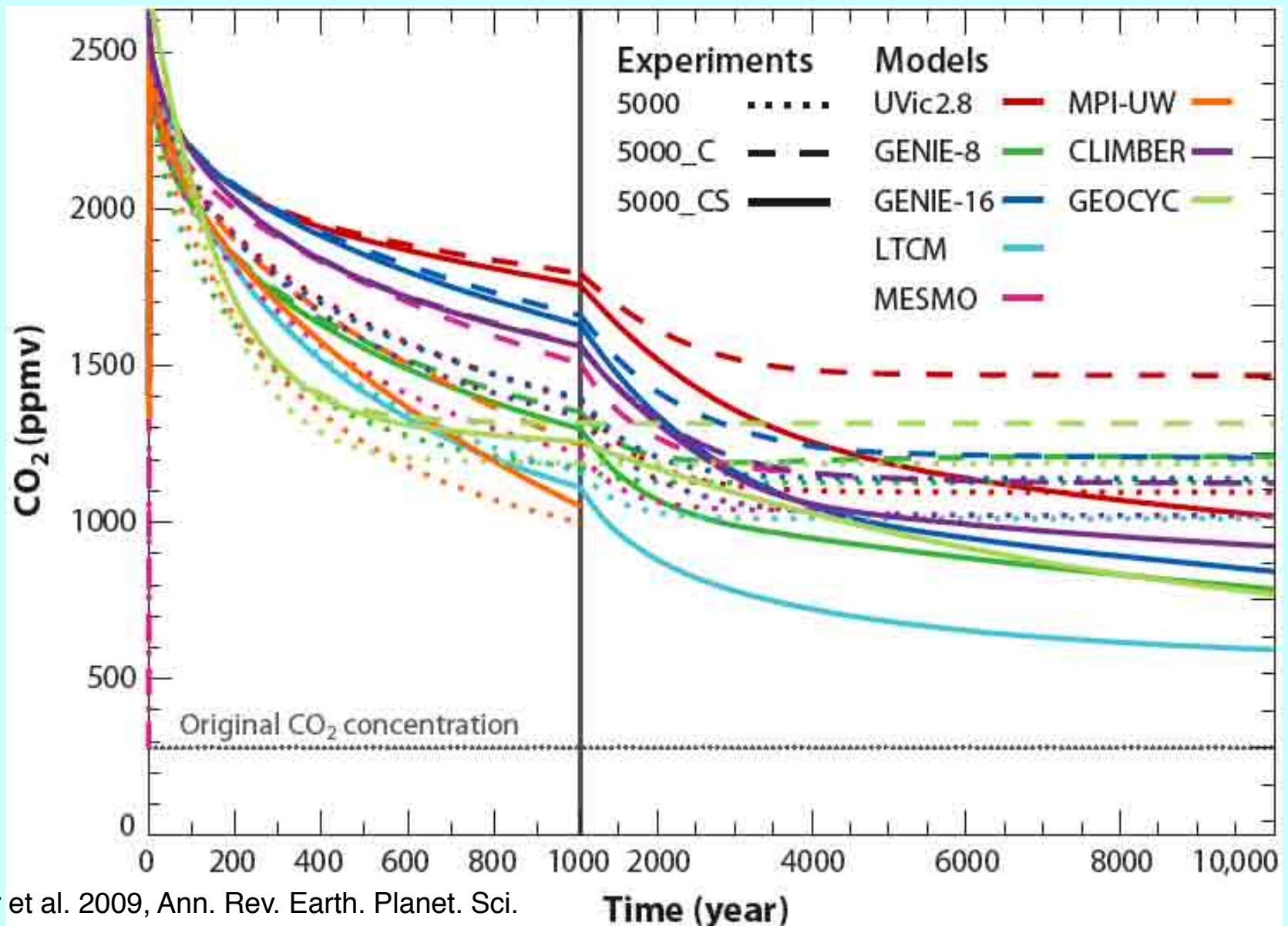

De Lange Koolstofkringloop

Lange tijdschaal van CO₂ daling

■ **Conclusies Koolstofcyclus**

■ **Korte Koolstofcyclus:** (sub) jaarlijkse cyclus vegetatie – atmosfeer

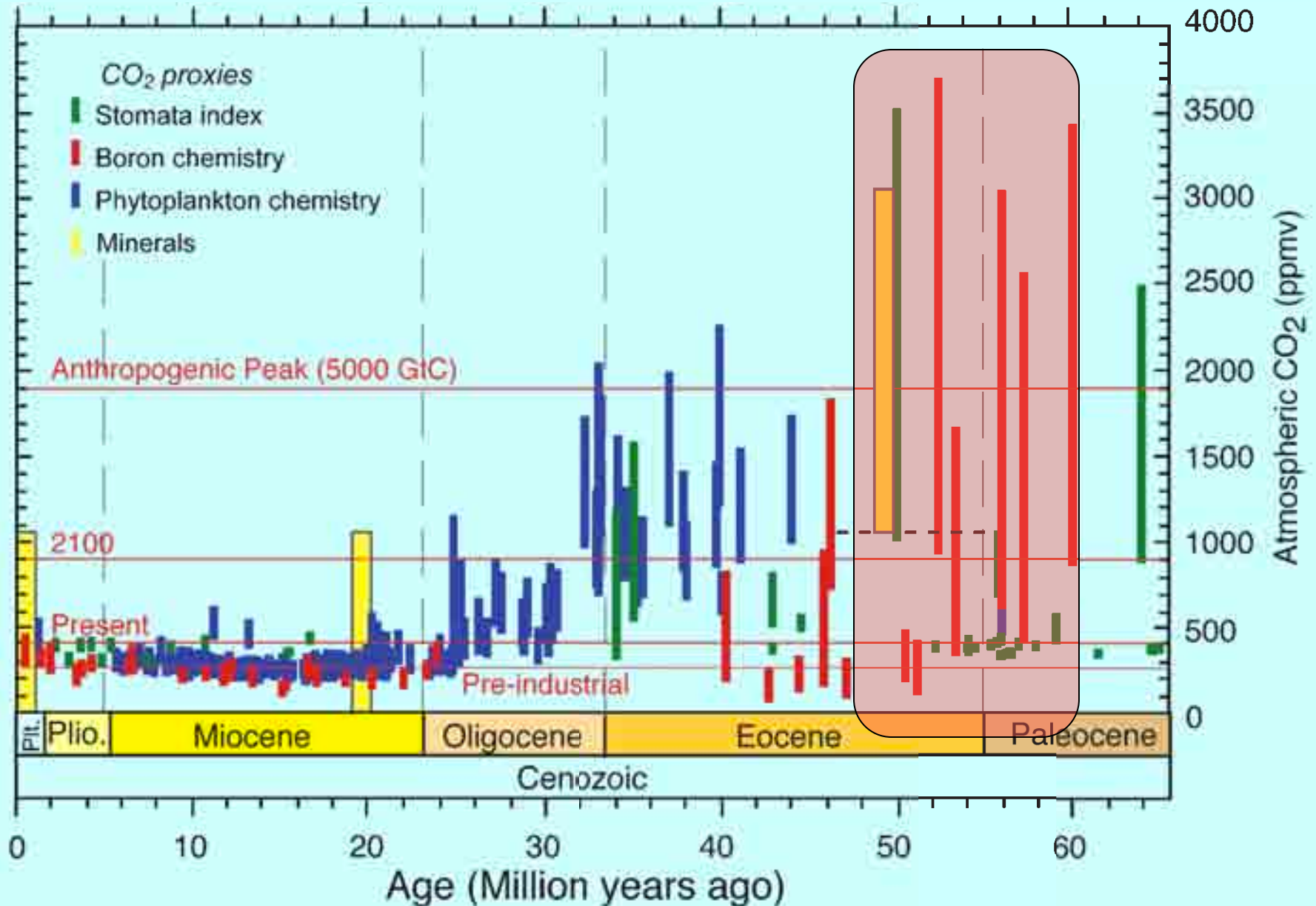
■ **Lange Koolstofcyclus:** verplaatst op lange tijdschalen C tussen gesteente en atmosfeer-oceaan

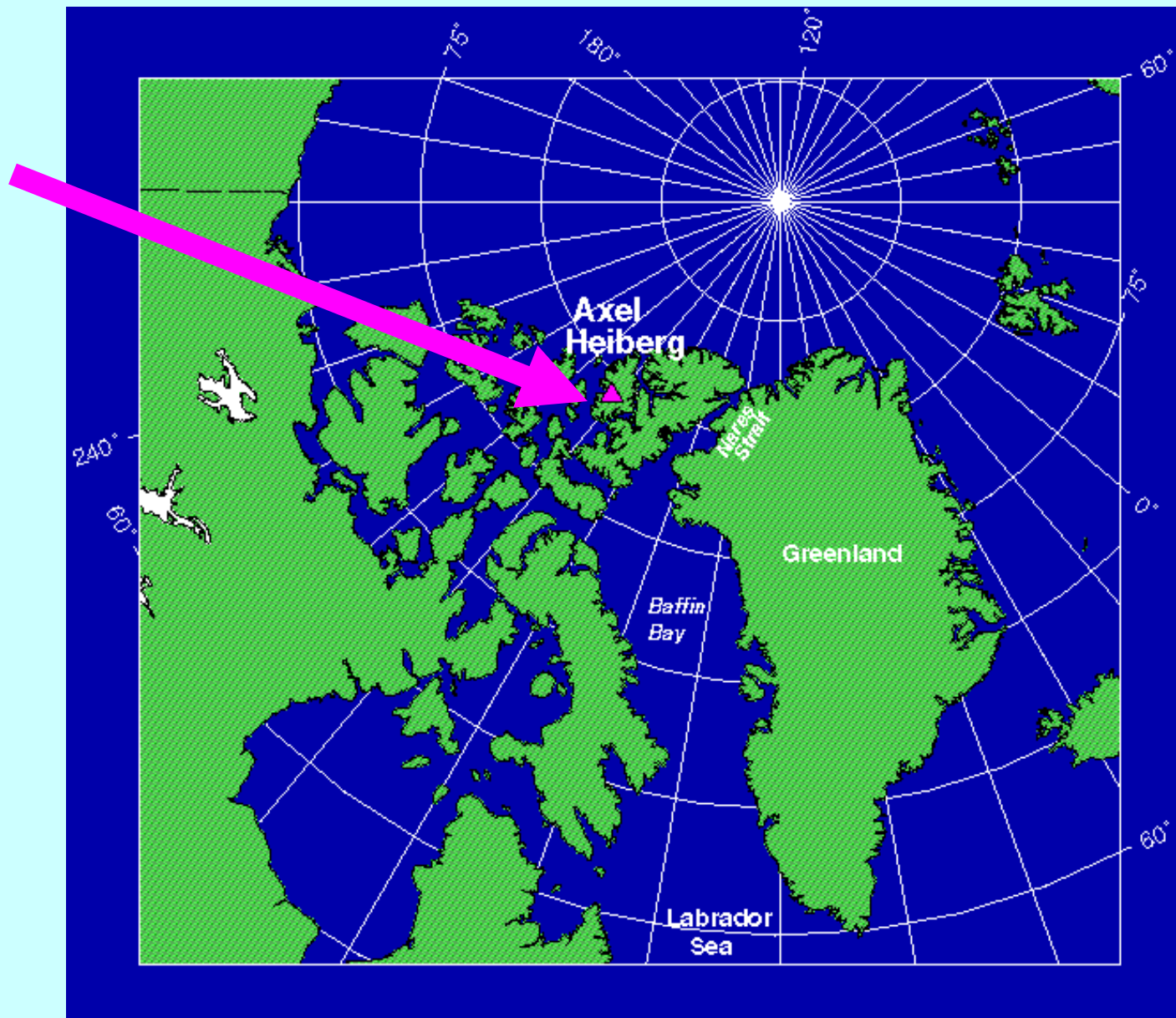
■ **Uniek voor nu:** grote snelheid waarmee C uit gesteente naar atmosfeer gaat. Systeem is uit balans

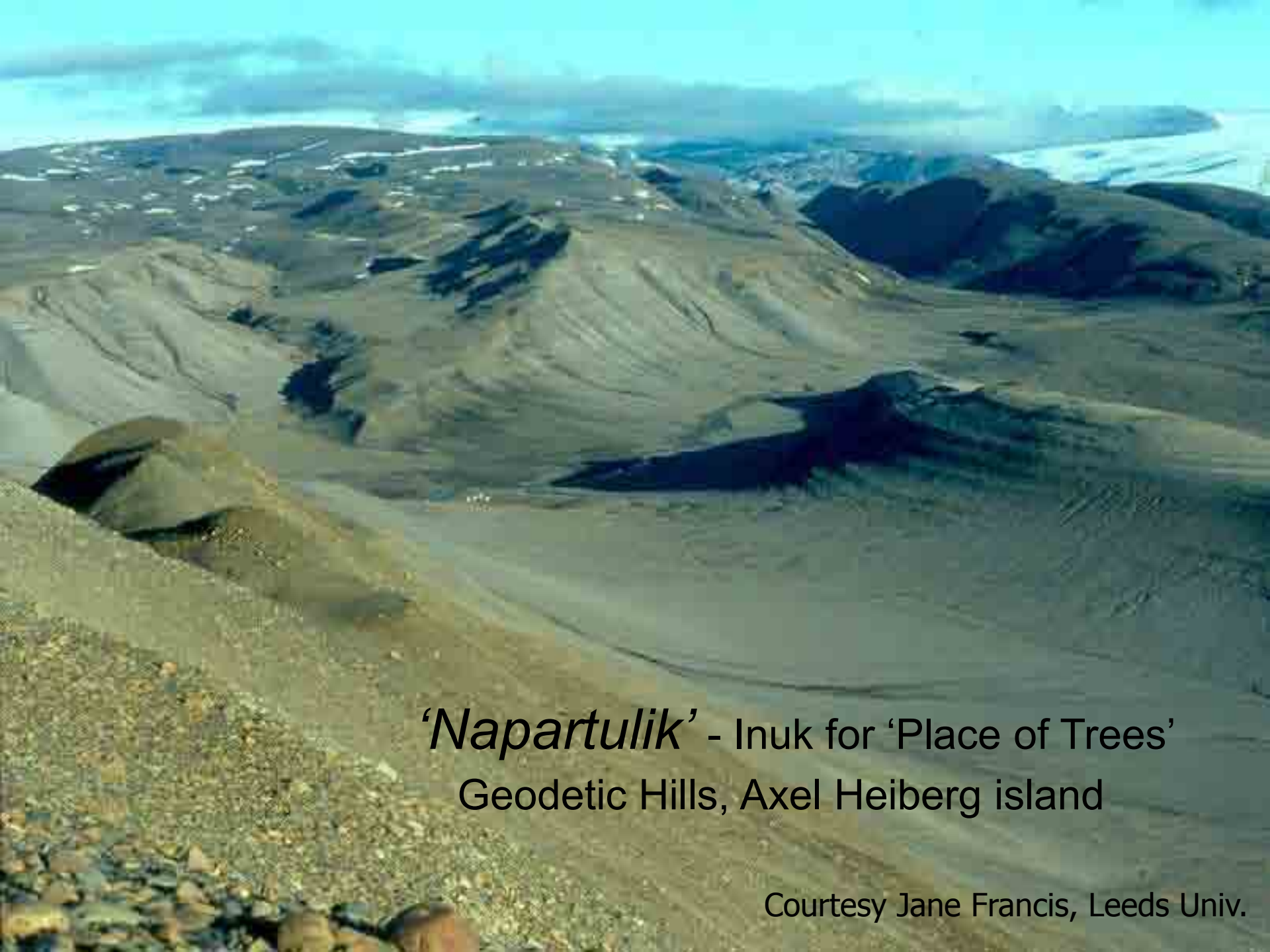

De fossiele broeikaswereld

CO₂ concentratie over miljoenen jaren

'Nupartulik' - Inuk for 'Place of Trees'
Geodetic Hills, Axel Heiberg island

Courtesy Jane Francis, Leeds Univ.

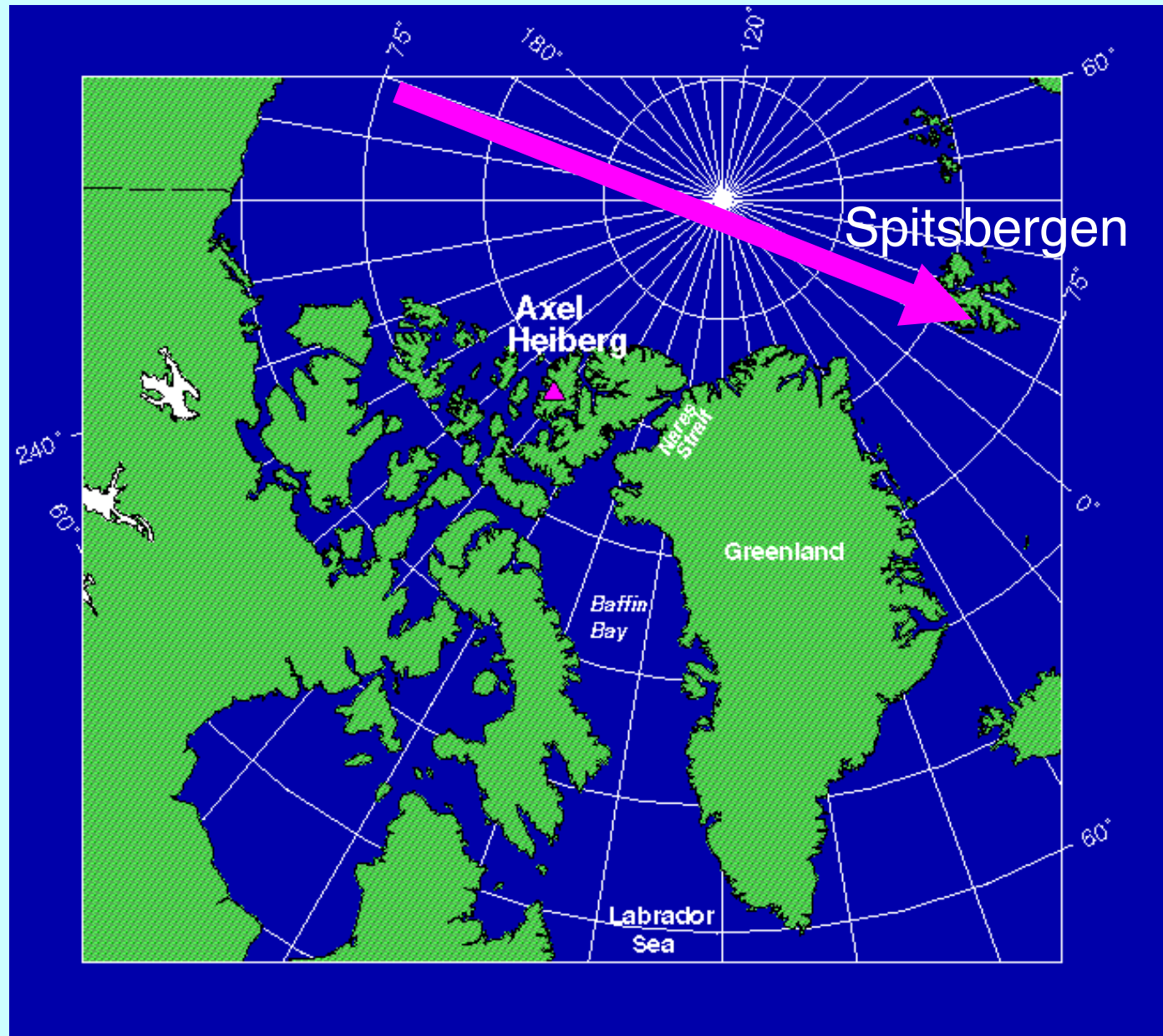
Taxodiaceae
(*Metasequoia*
)

Dank aan,
Jane Francis,

Courtesy Jane Francis; Leeds Univ

Some leaf litter layers are dominated by Dawn Redwood leaves (*Metasequoia*). These represent lowland swamp forests

Met dank aan Marc Cornelissen en WWF

kom naar Spitsbergen
uw vakantieparadijs

Steenkolenmijnen
op Spitsbergen

- Het Hitterecord van 55 miljoen jaar geleden

Integrated Ocean Drilling Program

Photo, William Crawford / IODP

Hitterecord

~100.000 jaar

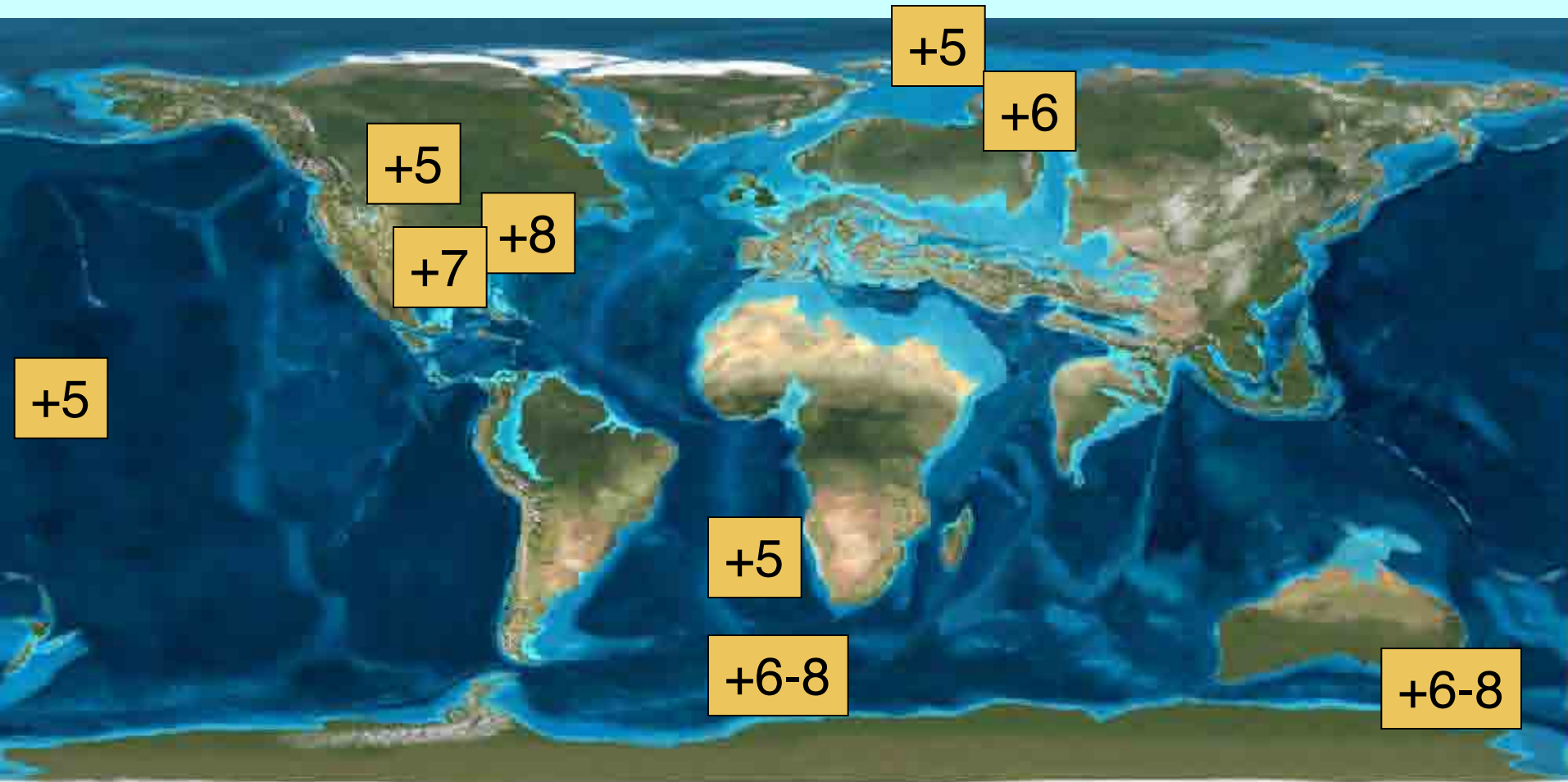
Verzuring

55 miljoen jaar

1000-2000 jaar

Hitterecord, 55 miljoen jaar geleden: snelle CO₂ toename

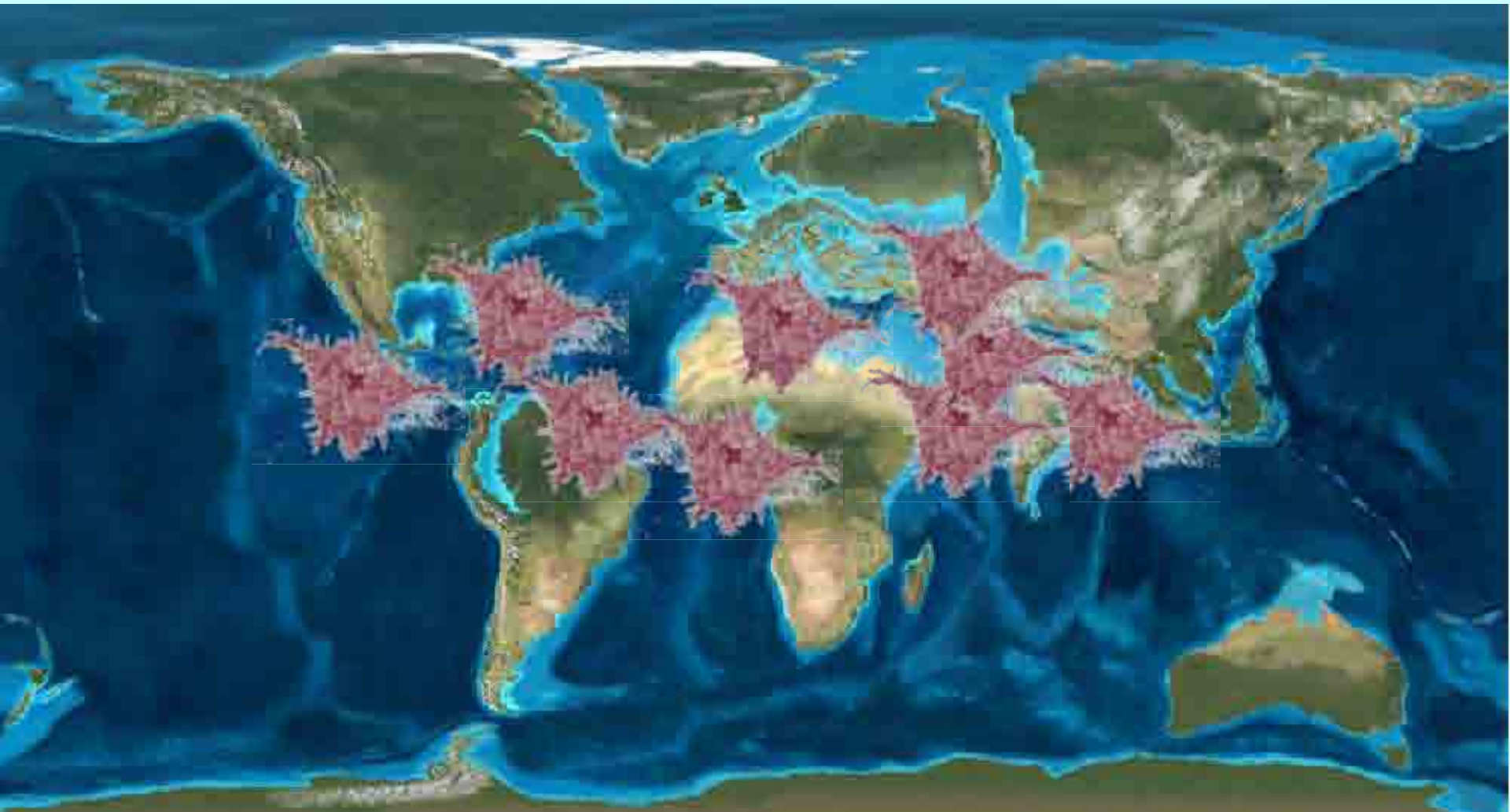

Zoogdier evolutie tijdens hittestructuur

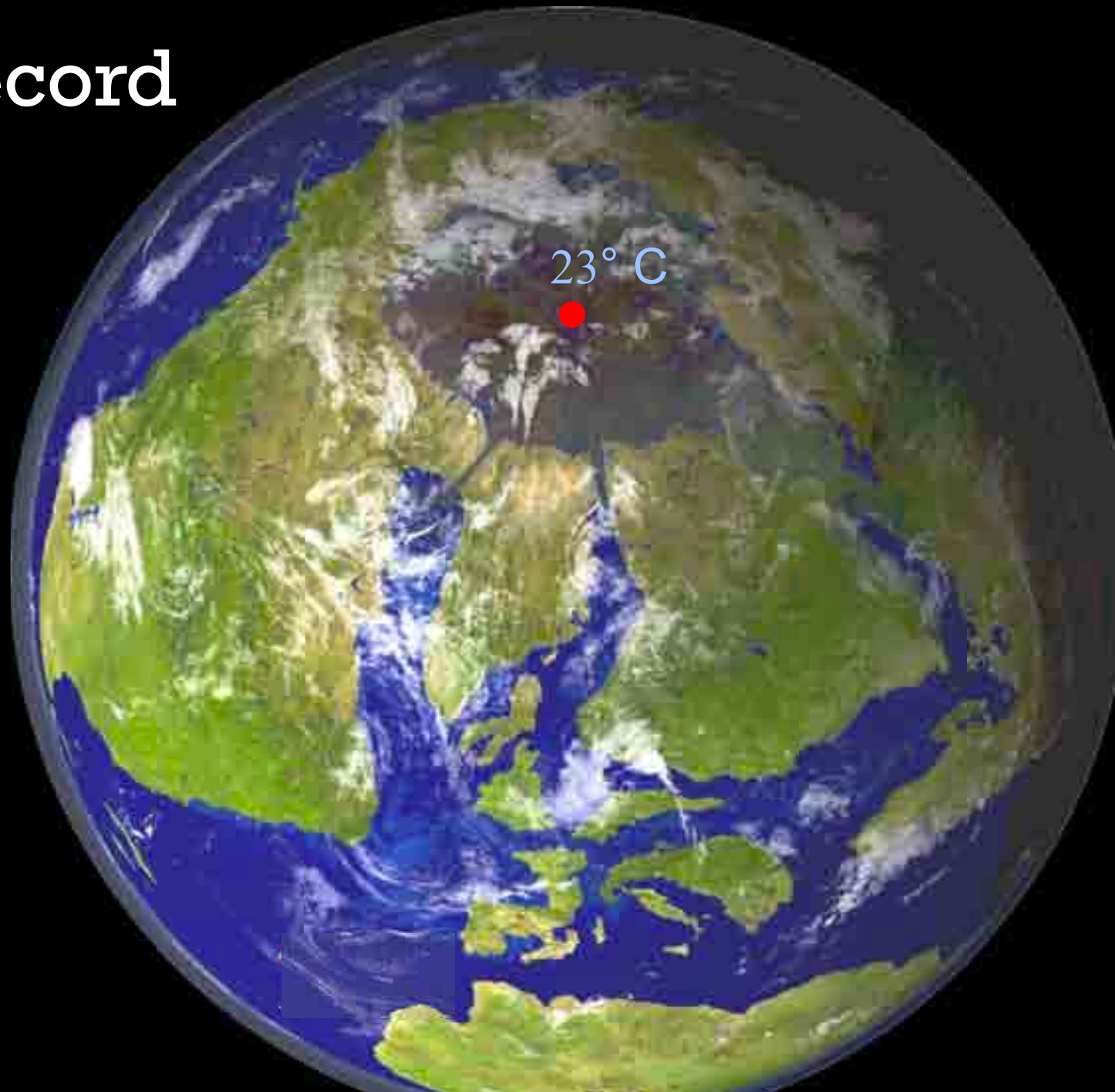

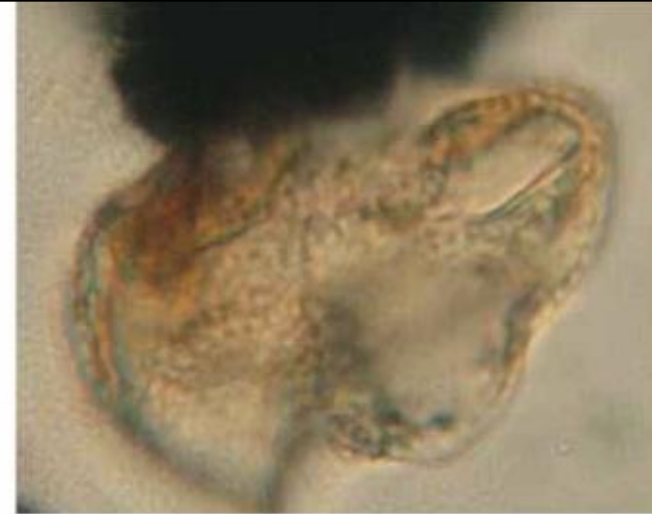
Voorkomen dinoflagellaat *Apectodinium* voor PETM

Hitterecord

Fossiele Stuifmeelkorrels

10 micron

***Arecipites microreticulatus*: Arecaceae (palms)**

Fossiele broeikaswereld laat zien:

- Systeem Aarde bepaalt Aardse condities
- Hoe ziet een broeikaswereld eruit?
 - Hoge CO₂ = Hoge temperatuur
 - nog onbegrepen aspecten broeikasklimaat (vorstvrije polen!?!?)
 - verzuring van de oceaan

Dankwoord

European Research Council

Integrated Ocean Drilling Program

***Nederlandse Organisatie voor
Wetenschappelijk Onderzoek***

Darwin Center for Biogeosciences

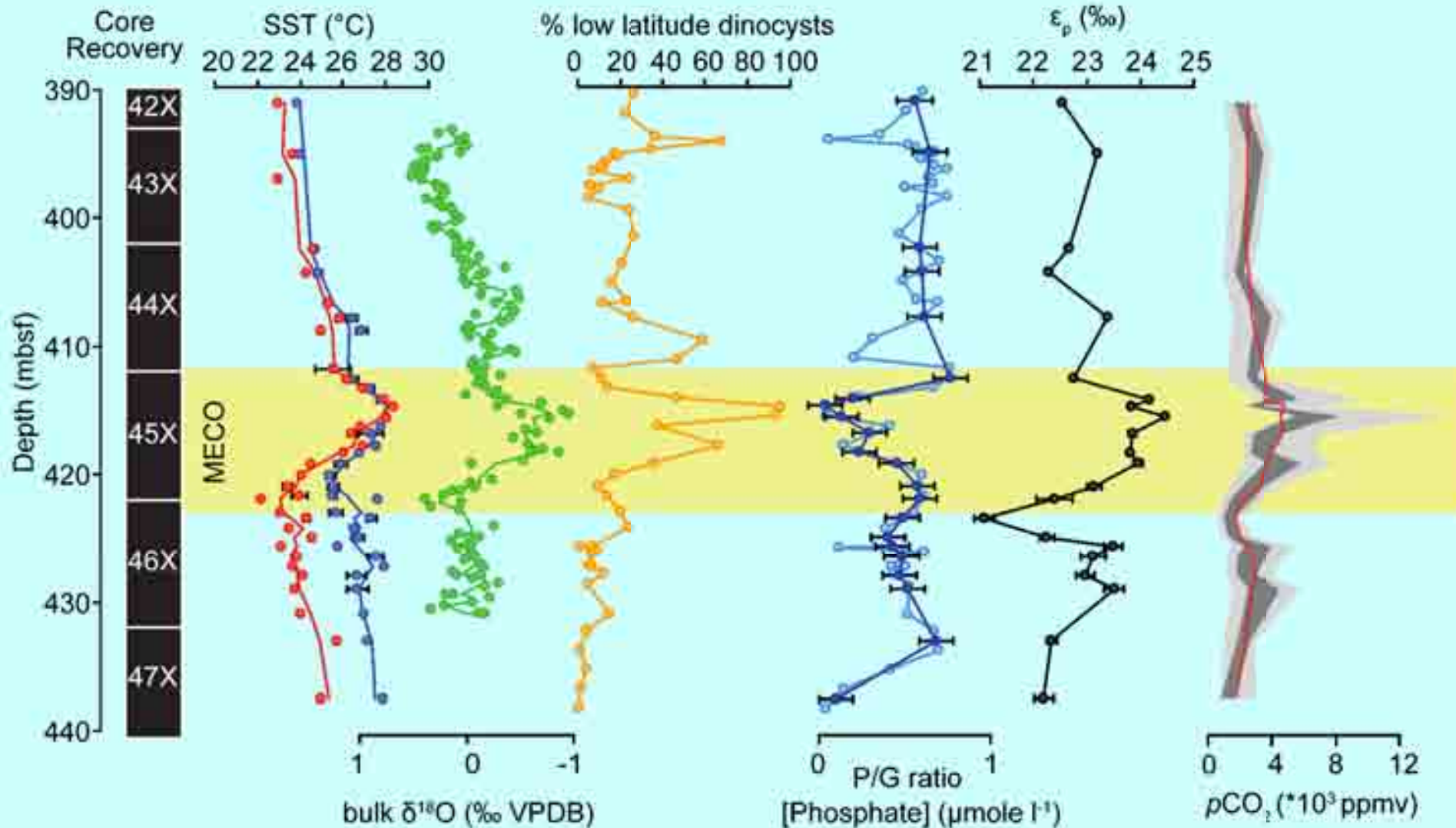
Statoil

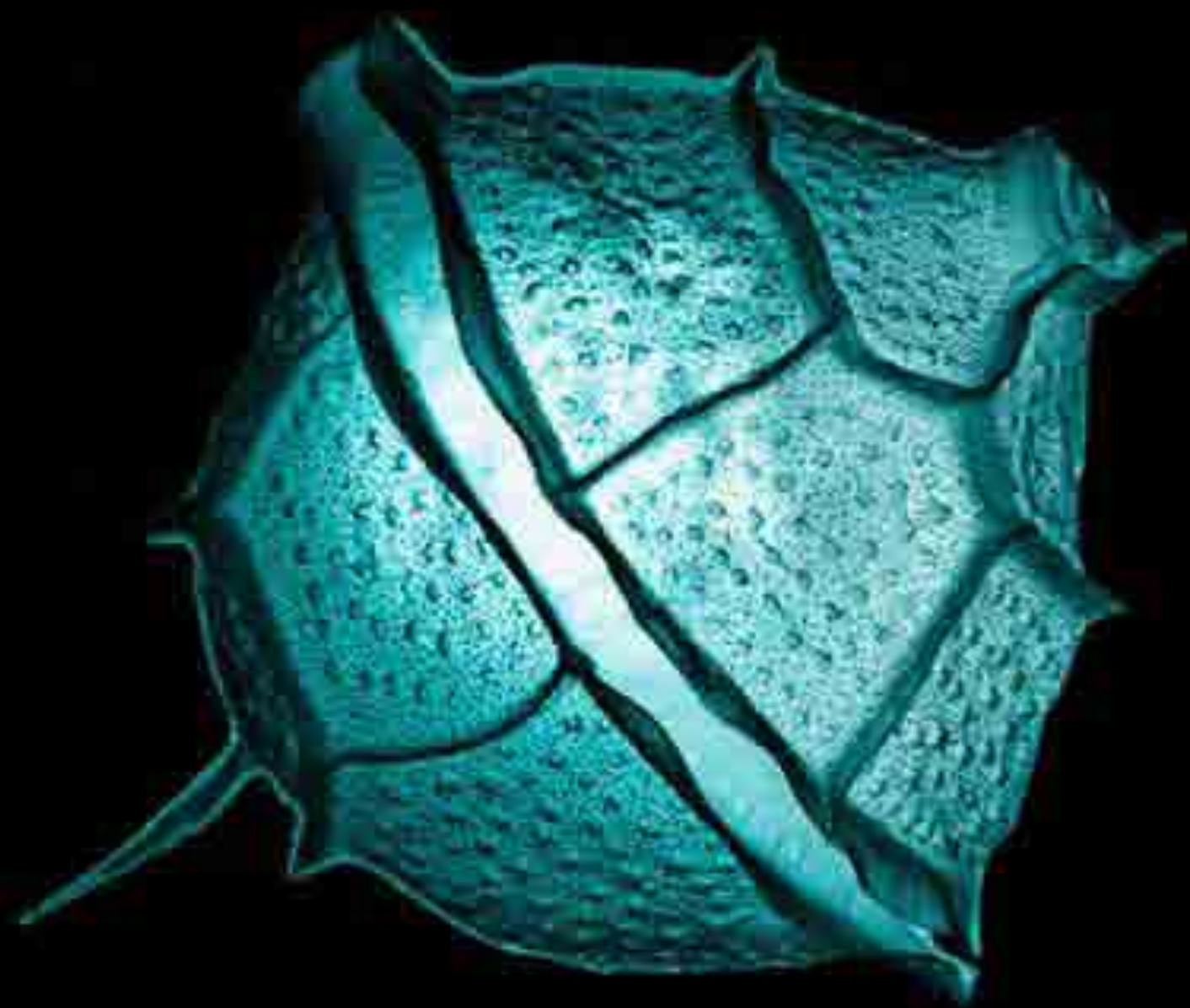

Shell

Sterk verband CO₂ – temperatuur; 40 miljoen jaar geleden

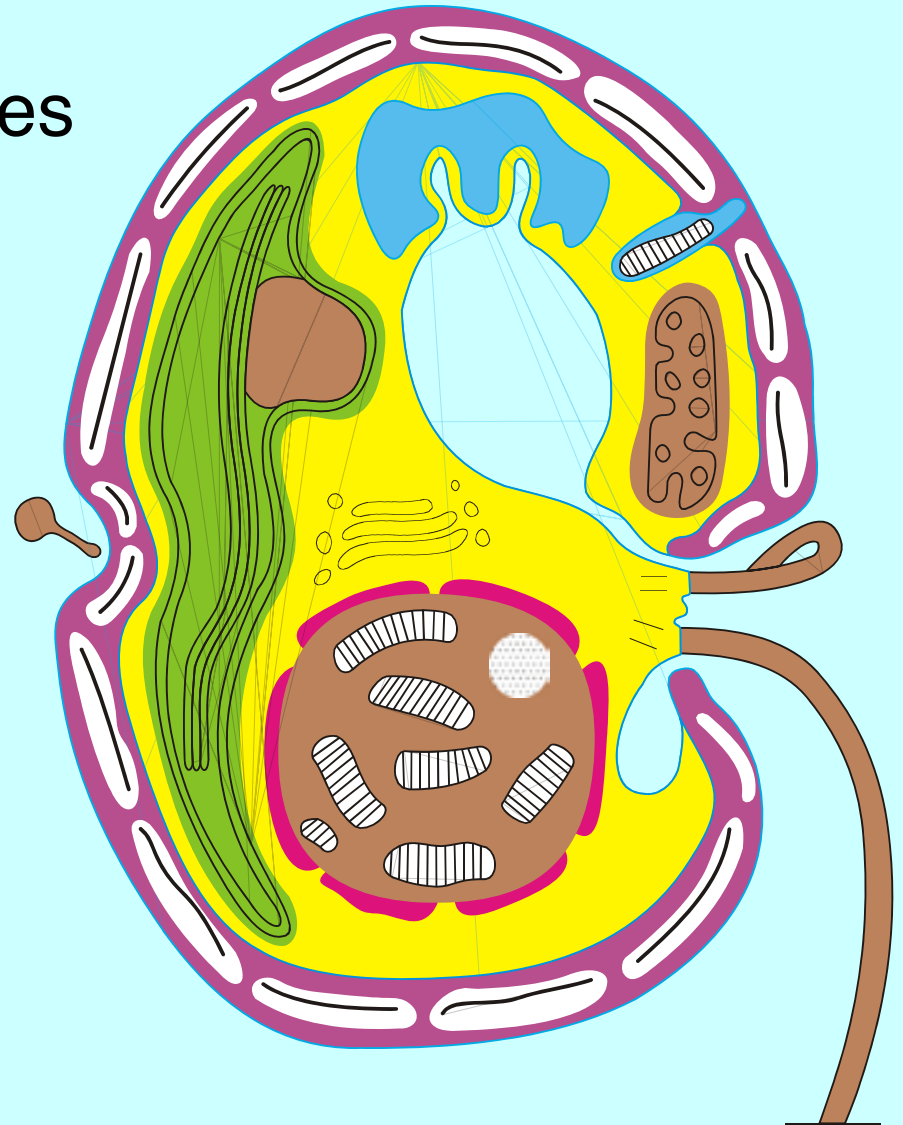
- Dinoflagellaten

Dinoflagellates

- Nucleus with chromosomes
- Mitochondria
- Endoplasmic reticulum
- Etc. etc.

- ~50% of species is autotrophic and have chloroplasts

- Amphiesmal vesicles

Heterotrophic Dinoflagellates

By Howie Spero (UC Davis) and Jian Sheng (UM, Minnesota)

